

KIISTANALAINEN:
PITÄISIKÖ KAIKKI
KEHITYSAPU
LOPETTAA...

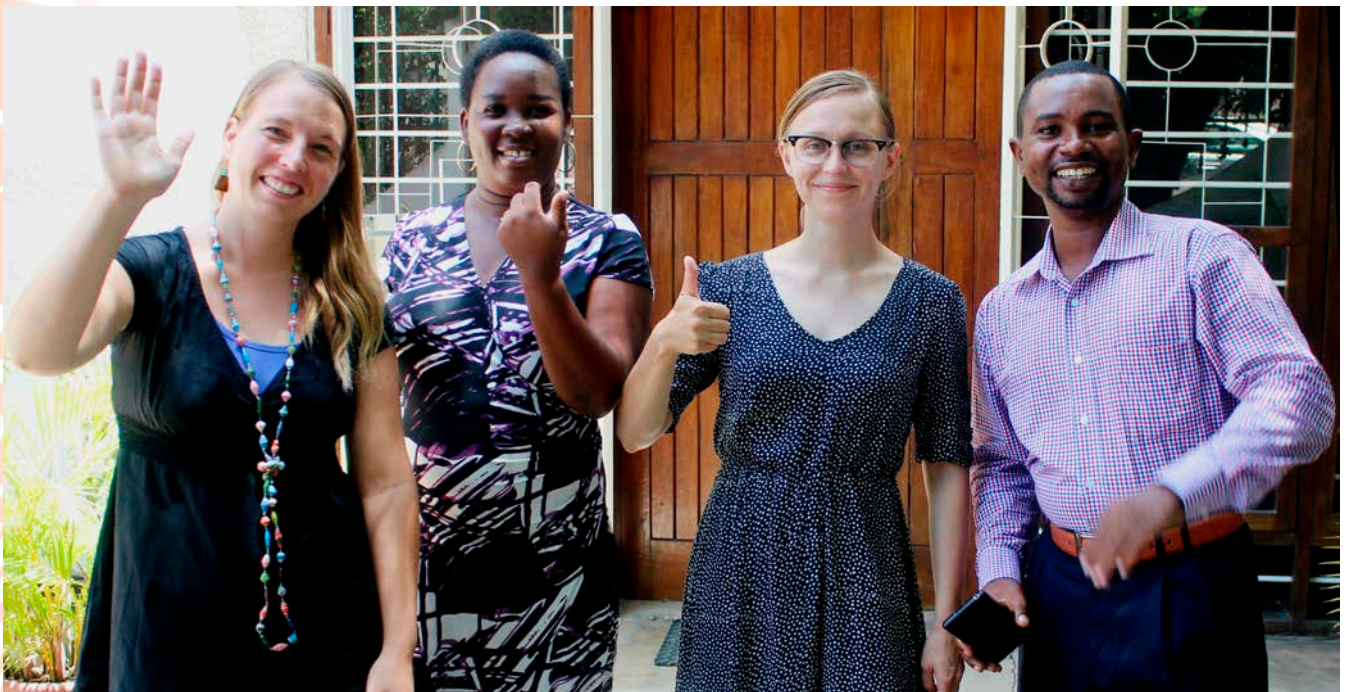
ISÄ CORNELIUS:
KERÄSI SUUREN
KOKOELMAN
LUGURUJEN PERINNETTÄ

Tansania
UUSI PERUSTUSLAKI
KIIKUN KAAKUN:
TIETO EI TAVOITA
JOKAISTA
TANSANIALAISTA –
KANSANÄÄNESTYKSEN
AJANKOHTA AVOINNA

HAASTATTELU:
9 KYSYMYSTÄ KEPAN
TOIMINNANJOHTAJALLE
TIMO LAPPALAISELLE

Uhušiano

*Terveiset Kepan Tanzanian-maatoimiston
ohjelmatyöntekijöiltä.*

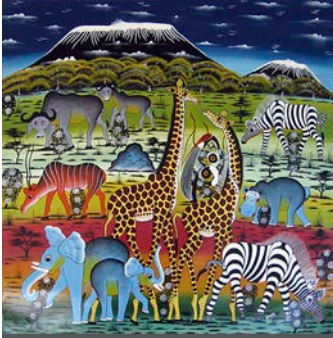
Looking for local project partners

Since our partnership with UNGO has ended, we have been hoping to find a new partner and make a new project plan. The main issue comes: how do you find the best and right partner when you are miles away from each other? The miles being distance, culture, environment etc.

We have to admit that we—Tanzania and Finland—come from very different cultures and levels of development. This influences a lot our way of living, way of working and many other things. If you are to ask a young person in Finland on how to find a partner in Tanzania, they will tell you to just 'google'. Likewise, if you ask a young educated Tanzanian, how to get information about Finnish NGOs, they would also answer "Google it"...

Olemme etsimässä
uutta paikallista
kumppania – kun
välimatka on
tuhansia mailleja,
täytyy varata
tarpeeksi aikaa
yhteistyömatkan
valmisteluun,
löytääkseen
parhaan ja oikean
kumppanin.

Tansania

Tansania (swahiliksi ja engl. Tanzania), virallisesti Tansanian yhdistynyt tasavalta (swahiliksi Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, engl. United Republic of Tanzania) on noin 40 miljoonan asukkaan valtio Itä-Afrikassa.

Sen rajanaapureita ovat Kenia, Uganda, Ruanda, Burundi, Kongon demokraattinen tasavalta, Sambia, Malawi ja Mosambik. Idässä Tansania rajoittuu Intian valtameren.

Maan pääkaupunki siirtyi virallisesti vuonna 1996 Dar es Salaamista Dodomaan, mutta monet hallintovirastot sijaitsevat edelleen Dar es Salaamissa.

I do understand that we live in a world where many issues can be solved through the internet, but believe me—one cannot find the right partner for development cooperation work through an Internet search engine like Google only. Unless otherwise you are very well prepared to meet the major unknowns and that is one risk that should be willing to take.

Finding the right partner needs patience, research and negotiations. It's almost the same when companies are looking for business partners abroad. They just don't take anyone. Even if you get a contact through someone who knows someone, you will still need to do a lot of work before you can reach a point of saying I now have a reliable partner.

Being a Tanzanian in Finland, one might think that it is very easy for Emma to find a reliable Tanzanian NGO that we can work with—the answer is sadly NO, it isn't. I started working with development projects in 1997 while in Tanzania, our first project was getting funding from Sweden. I know exactly that it was a long road before our organization was able to sign a working contract with the Swedish organization. For two organizations or companies to reach a cooperation agreement, time and much effort is needed.

I would recommend to all Finnish NGOs to really take time and study the local organizations well enough. *Non-governmental organizations* (NGOs) need to read and understand each other first; you cannot succeed in any project if the two of you (partners) don't know each other well enough. Understanding each other well is difficult especially because of the distance between the two countries—but reserving enough time for the process helps a lot. In short what I mean is, before you start a joint project journey of three years or more, you have to know each other well. This applies to both NGOs in Finland and in Tanzania. I would like to stress the point even further to Finnish NGOs, as in the end we are the ones who will be answerable to the Finnish government in case of any wrongdoings. It is not a secret that many NGOs around the world face different challenges (everyday) when cooperating with other partners from different developing countries. We need to learn from mistakes, you cannot avoid problems by just 'changing a partner'—but you can avoid or minimize negative issues by reserving enough time to prepare for the cooperation journey.

Last but not least, I would like to encourage Finnish NGOs to conduct thorough risk analyses before proceeding with such huge and important cooperation projects. Strategic risk management can really help NGOs in avoiding or minimizing the risk on many different issues. It also helps in improving performance through better organizational operations.

Emma Simon Palonen, Uhusiano's chairperson

Kansikuva: Kepan Tansanian-maatoimiston henkilökuntaa: ohjelmatyöntekijät, vasemmalta Kirsi Koivuporras-Masuka, Asna Juma Mshana, Eva Nilsson ja Bakar Khamis Bakar. Kuva Rehema Simba.

PÄÄKIRJOITUS

Paikallisen kumppanin etsimisestä

Koska kumppanuutemme UNGO:n kanssa on loppunut, olemme toivoneet löytävämme uuden kumppanin ja tekevämme uuden hankesuunnitelman. Pääasia on tällainen: kuinka voi löytää parhaan ja oikean kumppanin, kun välimatka on tuhansia maileja. Mailit ovat etäisyyttä, kulttuuria, ympäristöä ja kaikkea muuta sellaista.

Meidän täytyy myöntää, että tulemme hyvin erilaisista kulttuureista ja kehitystasoilta. Tämä vaikuttaa paljon meidän elämisen tapaamme, tapaamme tehdä työtä ja moniin muihin asioihin. Jos nuorelta suomalaiselta kysytään, kuinka Tansaniasta voisi löytää kumppanin, hän kehottaa menemään ja kysymään Googlasta. Vastaavasti jos nuorelta tansanialaiselta kysytään kuinka suomalaisista kansalaisjärjestöistä voisi saada tietoja, hänelle vastataan myös Google. Ymmärrän kyllä että elämme maailmassa, jossa monet asiat voidaan selvittää Googlen avulla, mutta uskokaa tai älkää, kehitysyhteistyöhön ei voi löytää sopivaa kumppania pelkästään Googlen avulla. Ellei toisaalta ole erittäin hyvin valmistautunut kohtaamaan tuntemattomia tekijöitä. Se on riski, jota kenenkään ei pitäisi vapaaehtoisesti ottaa.

Oikean kumppanin löytäminen vaatii kärsivällisyyttä, tutkimista ja neuvottelua. Se on suunnilleen samaa kuin yhtiöillä liikekumppanien etsiminen ulkomailta. Kuka tahansa ei kelpaa. Vieläpä vaikka saisi yhteyden jonkun avulla johonkuhun, joka tuntee jonkun, täytyy silti tehdä paljon työtä, ennen kuin voidaan tulla siihen kohtaan, jossa voi sanoa, että nyt on luotettava kumppani löytynyt.

Kun olen tansanialainen Suomessa, joku voi ajatella, että minun, Emman, on hyvin helppoa löytää luotettava tansanialainen kansalaisjärjestö yhteistyökumppaniksi. Ikävä kyllä, vastaus on ei. Aloin tehdä työtä kehitysprojekteissa vielä Tansaniassa ollessani. Meidän ensimmäinen projektimme sai rahoitusta Ruotsista. Tiedän tarkalleen, kuinka pitkä tie oli edessä, ennen kuin järjestömme saattoi allekirjoittaa työsopimuksen ruotsalaisen järjestön kanssa. Kahden järjestön tai kumppanin yhteistyösopimuksen saaminen vaatii paljon aikaa ja paljon ponnisteluja.

Suosittelisin täydestä sydämeistäni kaikille suomalaisille kansalaisjärjestöille varaamaan aikaa ja tutkimaan paikallista järjestöä oikein kunnolla. Kansalaisjärjestöjen täytyy tutkistella ja ymmärtää toisiaan, aluksi. Missään hankkeessa ei voi onnistua, jos kumpikaan osapuoli ei tunne toistaan tarpeeksi hyvin. Toiseen tutustuminen hyvin on vaikeata, erityisesti maittemme välisen etäisyyden takia, mutta jos prosessiin varaa tarpeeksi aikaa, siitä on paljon apua.

Lyhyesti sanottuna tarkoitan, että ennen kuin aloittaa yhteisen kolmivuotisen tai sitä pidemmän matkan eli projektin, on tunnettava toisensa hyvin. Tämä pätee kansalaisjärjestöille sekä Suomessa että Tansaniassa. Haluan painottaa sitä seikkaa että yhä edelleen suomalaiset kansalaisjärjestöt ovat ne, jotka vastaavat Suomen hallitukselle jos väärinkäytöksiä ilmenee. Ei ole mikään salaisuus, että monet kansalaisjärjestöt ympäri maailman kohtaavat joka päivä haasteita toimiessaan yhteistyössä muiden kumppaneiden kanssa muista kehitysmaista. Meidän täytyy oppia virheistä, ongelmia ei voi välttää vain 'vaihtamalla kumppania'.

Negatiivisten asioiden välttäminen tai minimoiminen tapahtuu varaamalla tarpeeksi aikaa yhteistyömatkan valmisteluun.

Lopuksi haluan rohkaista suomalaisia kansalaisjärjestöjä tekemään perusteellisen riskianalyysin ennen ryhtymistä valtavaan ja tärkeään yhteistyöprojektiin. Strateginen riskien hallinta voi todella auttaa monien riskien minimoinnissa. Se auttaa myös tehtävien parantumista, kun järjestön toiminta on paremmin organisoitu.

Yhdeksän vastausta: Kepan toiminnanjohtaja Timo Lappalaisen haastattelu

1 Mistä päin Suomea olet kotoisin?

— Sanotaan, että upseerin ja papin lapset eivät ole mistään kotoisin, ja itse olen papin poika. Synnyin Helsingissä, kaksi ensimmäistä vuotta Belgiassa, sitten lapsuus Autissa (Lappia), Sorsakoskella ja Leppävirralla ja koulu loppuun Kuopiossa. Sijoitan itseni eniten kuitenkin Savoona – lapsuuskesiä mummolassa lialmen takana ja aktiiviset teinivuodet Kuopion toria ja katuja jyytään. Eli savolainen ja kuopiolainen.

2 Kerro vähän perheestäsi ja lapsuudestasi

— Isäni oli rehevä ja huumorintajuinen kirkkoherra savolaisessa pitäjässä nimeltä Leppävirta. Valitettavasti hän kuoli nuorena, kun olin 10-vuotias. Äitini elää vielä, eläkkeellä oleva englanninkielen lehtori. Sitten on isosisko, joka oli emäntänä lihakarjatilalla Mikkelin kupeessa ja pikkuveli, joka on työnjohtajana teurastamolla, Mikkelissä sekin. Äidin puolelta on tullut enemmän tätä sukharrastusta: äidin isänsä oli Johanneksen seurakunnan ex-kirkkoherra Erkki Kurki-Suonio ja hänen isänsä kirkkomuusikko Ilmari Krohn ja sitä kautta avautuu tämä Krohnien koko sukupuu. Ensi vuonna lähdemme sukuseuran matkalle Rügenin saarelle, Rostockin edustalla olevalle saarelle, josta esi-isämme Abraham Krohn lähti 1700-luvun jälkipuoliskolla liikkeelle Pietariin paremman elämän toivossa.

— Pidän lapsuuttani aika tavallisena, ihan onnellisena nuoren pojan taipaleena kohti aikuisuutta. Urheilin tuolloin paljon, yleisurheilua ja erityisesti korkeushyppyä. Telinevoimisteluun vei Kuopion poikalypseon kunniakkaat perinteet (olympiavoimistelija Tatu Uosikkinen) ja lukio-vaiheessa tuli lentopallo vahvasti mukaan. Sen myötä tuli koluttua Itä-Suomea Ilomantsia myöten: melkoisia kokemuksia. Lyhimpänä pelaajana päädyin opiskeluajan lentopalloseuroissa pelintekijän eli passarin paikalle ja pidin siitä: passari on joukkueen taktikko ja pelin "aivot", he. Urheilu syrjäytti keskikoulun aikoihin musiikkiharastukset, joita olivat olleet ensin piano ja sitten viulu. Aikaa ei vain ollut molempiin ja vastaan tuli ihan käytännön hassuja haasteita: telinevoimistelu esimerkiksi rekillä ja nojapuilla kovettivat kämmeniä, ja se taas oli myrkkyä viulunsoitossa. Musiikki on toki tullut takaisin opiskeluvuosina, kun lahjattomana sain basson käsiin ja pompottelin sitä muun muassa irlantilaisen musiikin yhtyeessä nimeltä Boolabus 80-luvulla – "dirty

old tooooooowwn...".

— Urheilun lisäksi lapsuudesta on mainittava ihanat kesäloamat kesämökillämme Rahulassa, noin 20 km Mikkelistä etelään. Siellä serkusten kanssa rakennettiin majoja, uitiin ja tehtiin kotitekoista limpparia. Aurinko tuntui paistavan aina. Toinen tärkeä lapsuuteen liittyvä seikka on ulkomaan matkat, joita äitimme järjesti hyvin aktiivisesti muun muassa kansainvälisen opettajien verkoston kautta. Niiden myötä tutustuimme opettajiin esimerkiksi Puolassa ja Sveitsissä. Matkat suuntautuivat yleensä Keski-Eurooppaan ja pohjoismaihin äidin ajaessa volkkaria ja meidän nakutellessa telttakeppejä maahan. Muistan vieläkin retkikeittimen kaasun huminan ja nakkikastikkeen ja uimapaattojen kumin hajun.

— Nykyiseen perheeseen kuuluu vaimo Iiris Kivimäki, jonka kanssa on yhdessä kuljettu ja kinasteltu viimeiset 30 vuotta. Iiris on myös teologi ja työskentelee Suomen lähetysseuran viestintäpäällikkönä. Vuonna 1999 Lontoossa meille syntyi Ruth-tyttö, jonka päivät taitavat nykyään täyttyä suomalaisen Yhteiskoulun lukiossa, viulunsoitossa ja Namikan ja körttinuorten riennoissa.

3 Uran valinta, opiskelu

— Kolmannessa polvessa pappi: tuliko ajatus äidinmaidossa vai liittykö siihen omaa valintaa. Olen yleensä hyvin arka esittämään, että valintani olisi tapahtunut jollakin tietynä aikana, tiettyssä paikassa ja juuri tämän tai tuon ilmoituksen tai tapahtuman seurauksena. Ehkä siihen osittain liittyy tottumusta ja tuttuutta: niin monissa körttiseuroissa olen lapsuuteni istunut kuunnellen puheita ja melankolista, kaipaavaa virrenveisuuta, maannut isän auton takapenkillä seuramatkojen jälkeen ja katsellut tummien puiden vilinää talvisessa iltamaisemassa Soisalon saarella. Näihin hetkiin liittyy minussa vahva lämmön ja toivon ulottuvuus. Lukioaikana taas ystävystyin silloisten opiskelija- ja perheneuvojapappien kanssa, joiden ajattelu ja elämäntapa vaikuttivat ja tavaltaan helpottivat tuskaani siitä, miten hengellinen ja maallinen, tuon- ja tämänpuoleisuus, tai arki ja pyhä voivat muodostaa yhden ja saman todellisuuden. Ehkä viimeisimmän sysäyksen tälle uralle antoi kuitenkin mielenkiintoni ja kiintymykseni – ei niinkään Jumalaa kuin ihmistä ja ihmisen eri elämänavaiheita kohtaan. Papin työssä kohdataan ihminen usein niin sanotuissa

Ruokapöydän äärellä vaimo Iiris Kivimäki ja tytär Ruth Lappalainen.

kääntö- tai murtopaikoissa ilon ja surun hetkillä. Minulle ne hetket ovat aina olleet merkityksellisiä, koska silloin olemme tavallaan riisuttuja ja sen takia aidoillamme. Ihmiselämä on loppujen lopuksi aika lyhyt tuhlattavaksi vain taloudellisen vaurauden kokoamiselle tai viihdeteollisuuden kuluttamiselle. Pidän papin työtä edelleen hyvin etuoikeutettuna tehtävänä ja olen saanut kokea, että huolimatta kaikista omista puutteista siinä roolissa voi tukea ja palvella toista juuri silloin, kun ollaan paljastettuina, herkässä ja hämmentävässäkin vaiheessa.

— Opiskelu Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa venähti liki yhdeksään vuoteen. Väliin mahtui uskonnonopettajan viransijaisuutta, Helsingin NMKY:n poika- ja nuorisotyön johtamista, viransijaisuuksia Hesperian sairaalassa ja – kuten kunnan teologin urapolkuun aina kuuluu – tienestejä Alkon myyjänä. Ura kulminoitui Helsinginkadun Alkon oluttiskille. Vilkasta opiskeluaikaa, josta vahvimmin jäivät mieleen muun muassa Martti Lindqvistin sosiaalietiikan luennot, tiedekuntayhdistyksen saama ryöpytys milloin oluttarjoilusta, milloin paljastuksista sen päiväkirjaan tehdyistä ilkkurisista merkinnöistä joistakin tiedekunnan opettajista. Niitä piti muistaakseni pyytää anteeksikin. Ja tietysti naispappeus ja onko Raamattu sanasta sanaan sitä Jumalan sanaa ja miten paljon ihmisten. Pro gradu-työni tein amerikkalaisen moraalipsykologin Lawrence Kohlbergin teoriasta, joka ei loppuun asti vakuuttanut. Hänen teoriansa perusteella turkkilaisten moraalikäsitys on ”alemmalla” tasolla kuin esimerkiksi amerikkalaisten, koska kootun aineiston perusteella turkkilaisten moraalikäsitukset olivat legalistisempia. Amerikkalaisilla oli myös armeilaisuuden kategoria, joka perustui sille kuuluisalle rakkaudelle.

④ Sittenkö Kepaan?

— Opiskelujen päättymisen ja Kepan väliin mahtuu 16 vuotta. Ensin vajaa kaksi vuotta Kallion seurakunnan nuorisopappina, sitten reilu kuusi vuotta Antwerpenin merimieskirkon pappina, josta käsin vastasin myös Belgian ja Luxemburgin kirkollisesta työstä. Sitten kahdeksan vuotta kansainvälisen kuljetusalan ammattijärjestöjen keskusjärjestön ITF:n palveluksessa Lontoossa. Tämän uraketjun lenkitykset voisivat mennä näin: merimieskirkosta Lontooseen vei merenkulkijat ja meri, sillä tuo ITF:n työni oli merenkuljayhteisöjen henkisen, hengellisen ja fyysisen hyvinvoinnin edistäminen kaikkialla maailmassa. ITF:n ja Kepan välinen linkki löytyy kehitysmaista ja pysyvien muutosten mukaan lukien poliittisen vaikuttamisen keinoista. ITF-rahaston toiminta suuntautui köyhiin maanosiin ja erityisesti Afrikkaan, Itä-Eurooppaan ja Lounais-Aasiaan. Yksittäisten projektien myötä omaksuimme alueelliset ohjelmat, joiden sisään leivottiin poliittisia tavoitteita: ILO:n sopimusten ratifiointi sekä paikallisten ammattiyhdistysten vipuvoiman käyttäminen niiden aikaansaamiseksi tulivat agendamme keskiöön: rakennus- ja palveluprojektit toivat poliittiselle agendallemme vain näkyvyyttä ja uskottavuutta.

⑤ Merimieskirkossa töissä

— Olen toisen polven merimiespappi, sillä isäni toimi – itse asiassa Antwerpenissä myös – merimiespappina vuosina 1958–1962. Olin merimiespappina kuusi ja puoli vuotta 1990-luvun alussa ja alueena Belgia ja Luxemburg. Aiemmin olin merimieskirkon palveluksessa kevään 1980 Rouenin pohjoismaisella merimieskirkolla. Toimin oppaana ruotsalaisille merimiehille Pariisissa ja kuuntelin tilitystä laivalla käydyistä tappeluista. Kyllä sitä nuorena on sitten hullu ja luottamus tai ainakin luulo omiin kykyihin ja selviytymiseen on käytännössä rajaton – huhhuh!

— Suomalaisia laivoja tai laivoja, joissa oli suomalaista miehistöä kävi noin parisensataa vuodessa, Antwerpenhän on Euroopan toiseksi suurin satama heti Rotterdamin jälkeen. Todistimme noina vuosina sitä murrosta, joka oli käynnistynyt jo pari vuosikymmentä aiemmin eli suomalaisen kauppamerenkulun hiipumista sekä yleensä muutoksia merenkulussa. Miehistöjen koot pienenevät, kuvaan tulivat sekamiehistöt, laivojen koko ja nopeus kasvoivat ja sataman ja logistiikan kehittyessä maihinpääsy oli yhä harvinaisempaa herkkua. Antwerpenin kirkko houkutteli kuitenkin suomalaisia rekkamiehiä kirkollemme – sauna ja lihamakaronilaatikko olivat kova sana. Suomen EU-liittyminen näkyi

juuri Belgiassa: suomalaisen siirtokunnan väkiluku tuplaantui jo meidän aikanamme ja merimieskirkko alkoi kehittyä yhdistelmäksi suomalaista seurakuntaa ja kulttuuri- ja sosiaaliklubia. Vaikka tämä kehitys oli vääjäämätön ja sitä ei tarvitse sanoittaa akselilla hyvä tai huono, niin olin silloin ja olen edelleenkin siitä surullinen. Yli sadan vuoden historiansa kautta Merimieskirkolla on syntynyt merimiestyön myötä aivan erityislaatuinen tapa ymmärtää identiteettiään ja tapa toimia. Siihen kuuluu konstailemattomuus, yhteisöllisyys ja samalla jokin vierauden ja muukalaisuuden kokemus. Kohtaaminen tankkilaivan konemiehen kanssa voi käytännössä olla ainutkertainen – koskaan toiste ei enää kohdata ja konehuoneessa tai laivan kannella kelataan tunti ennen laivan lähtöä jokin tärkeä ja elämäntarkoitus kysymys auki. Merimiespappiin luotettiin kuin vuoreen ja tapa, jolla pappi kuului merenkulkijoiden arkeen oli aseista riisuva. Rouenissa 1980 kuului eräs ilta kovaa meteliä kadulta. Asia selvisi seuraavana päivänä, kun suomalainen merimies pyhäpukuun pyntäytyneenä tuli kirkolle pyytämään papilta anteeksi. Paikallinen varas oli yrittänyt kähveltää lompakon takataskusta ja merimies oli turvautunut voimakeinoin. ”Se mies sai ansi-onsa mukaan, mutta harmittaa, kun se tapahtui tässä kirkon edessä”... Tai mikä oli merimiesten kuva merimiespapista. Lontoon merimieskirkolla oli kesäpappi, joka ajoi hurjaa ylinopeutta ja holtittomasti. Hänen matkaansa oli lähtenyt suomalainen merenkulkijaseurue ja legenda syntyi siitä, että vihdoinkin löydettiin pappi, joka sai merimiehetkin rukoilemaan. Kun miehistö oli päässyt elävänä kirkolle, he kävivät moraalista keskustelua siitä, voiko kuljettaja, joka vaarantaa toisten hengen olla pappi. Yhteenveto oli, että ”pappi se ei voi olla, mutta merimiespappi kylläkin”. Ehkä nämä auttavat saamaan vähän kiinni siitä, millaista merimieskirkon työ on: vahvasti diakonista, matalakirkollista, käytännönläheistä. Ongelmat ja kysymykset voivat olla mitä käsittämättöimpiä ja ne pitää pystyä ratkaisemaan about kahden tunnin sisällä, kun laiva lähtee ja sitä rataa.

6 Kepan toiminnan kehitys sinun aikanasi

— Oma muistini ja näköhorisonttini on vain kymmenen vuoden mittainen – hyvin todennäköisesti asiat, jotka nimeän tässä muutoksiksi voidaan todeta tapahtuneen jo aiemminkin. Pidän myös erittäin mahdollisena sitä, että itse toiminnan sisältö on saattanut säilyä samana: sille annettu nimi tai tarkastelukulma on vain ajan myötä muuttunut. Nämä ehkä tällaisina ennakkovarauksina.

— Toimintamme on tullut mielestäni ”poliit-

tisemmaksi”. Kuvaan sillä ajattelu- ja työtapaa, jossa koko organisaatiomme pyrkii hahmottamaan kokonaisuuksia, sitä niin sanottua isoa kuvaa ja tunnistamaan sieltä kausaalisuhteita, jotka auttavat kohdistamaan muutospaineet niihin toimijoihin ja prosesseihin, jossa muutos jäisi mahdollisimman pysyväksi tai mikä lisää muutoksen todennäköisyyttä tekijöissä (esimerkiksi lainsäädäntö, sopimukset, normit jne.), joilla on vielä laajempi ohjaavuusvaikutus. Poliittisuus ei ole enää Kepan johdon tai vaikuttamistyön ”monopoliomaisuutta”, vaan ajattelu- tai tarkastelutapa on levinnyt käytännössä organisaation kaikille toiminta-alueille, kuten koulutus ja neuvonta, jäsenpalvelut jne.

— Jäsenjärjestöt huomioidaan toiminnassamme mielestäni selvästi paremmin. Nykyisen strategiamme punainen lanka, ”elävät jäsensuhteet”, näkyy monella tapaa nykytoiminnassamme. Meillä on niin sanottu aloiteinstrumentti eli jäsenjärjestö voi esittää tai työntekijä voi kirjata esimerkiksi keskustelun pohjalta jäsenjärjestöltä tulleen aloitteen esimerkiksi uuden toiminnon käynnistämiseksi. Kaikki aloitteet käsitellään asianmukaisesti ja useat niistä tosiaan ovat johdaneet sitten toimintaan. Yhteistyö on muuttunut myös aktiivisempaan yhdessä tekemiseen, jossa jäsenjärjestöjen näkemykset ja puumerkit tulevat näkyviin jo suunnittelun alkuvaiheessa. Eduskuntavaalikampanjamme on erinomainen esimerkki todella osallistavasta yhdessä tekemisen otteesta. Kampanja on kuulemani mukaan saanut erittäin positiivista palautetta järjestöiltä, jotka olivat siinä mukana.

— Olemme pikku hiljaa onnistuneet integroimaan Kepan Suomen ja sen etelässä sijaitsevien toimintojen – siis alue- ja maatoimistot Tansaniassa, Nicaraguassa, Mosambikissa ja Mekongin alueella – tiiviimmin yhdeksi kokonaisuudeksi. Olemme mielestäni siinä mielessä olleet jopa

Iiris Kivimäki, Timo Lappalainen ja Solomon Hailemariam Etiopiasta, jonka Kepa kustansi Åbo Akademien ihmisoikeuskurssille.

edellä aikaamme, että kun nyt YK:n uuden kehitysohjelman yksi pääperiaate on universalismi eli että kaikki maat osallistuvat ”talkoisiin” kukin omien mahdollisuuksien ja resurssien mukaan, meillä tämä universalismi on periaatteena leivottu sisään myös teoreettiseen muutosteoria-ajatteluumme. Olemme puhuneet köyhdyttävistä rakenteista, jotka aiheuttavat eriarvoisuutta ja köyhyyttä ja nämä rakenteet ovat maailmanlaajuisia. Muutoksen on synnyttävä kaikkialla, Suomessa, Kepan etelän ohjelmamaissa ja verkostojemme kautta EU:hun ja kansainväliseen yhteisöön vaikuttaen. Kepan niin sanottu ”yhden ohjelman politiikka” tai malli auttaa havainnoimaan köyhdyttäviä rakenteita laajemmin ja samalla fokusoimaan asiantuntemustamme samoihin aiheisiin eri maantieteellisissä konteksteissa.

— Väittäisin, että se tapa jolla organisaatiomme toimii ja miten sen toimintaa johdetaan, on muuttunut. Liityin Kepaan vaiheessa, jossa muutos tiimiorganisaatioon oli vasta parin vuoden takaa. Organisaatiomuutokseen oli liittynyt paljon paineita ja odotuksia siitä, että päätöksenteko ja sen valmistelu on osallistavampaa ja henkilöstöllä on enemmän sananvaltaa oman työnsä kehittämisessä. Kaupan päälle tuli se järjestöille melko tyypillinen epäluuloisuus johtamista ja organisaatorakenteita kohtaan: itse aate on vapaa ja puhdas henki, jota vajavainen ja turmeltunut ruumis eli ”organisaatio” ja järjestyksen edustajat eli johto pyrkii kahlitsemaan ja kontrolloimaan. Näitä mieleen rakennettuja mentaaliblokkeja on vuosien varrella sulateltu ja todettu, että johtaminen ja toimiva organisaatio ovat välttämättömiä välineitä niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, joita jäsenistö, hallitus ja me olemme itsellemme asettaneet. Tämän myötä johtamisesta on lähtenyt turha pönötys ja hierarkiset statuslataukset pois: esimerkiksi korkeamman profiilin tiiminvetäjyyden ja projektijohtotehtävien myötä yhä useampi henkilökunnasta osallistuu organisaatiomme johtamiseen.

7 Kepan päätavoitteet?

— Varsinainen päätavoite ja miksi Kepa on olemassa, tulee Kepan toiminta-ajatuksista, jonka mukaan Kepa kokoaa suomalaista kansalaisyhteiskuntaa toimimaan rohkeasti oikeudenmukaisen maailman puolesta.

— Päätavoitteet strategian ja ohjelman mukaan ovat poliittiseen päätöksentekoon vaikuttaminen maailman köyhyyden ja eriarvoisuuden poistami-

seksi, suomalaiseseen asenneilmapiiriin vaikuttaminen ja suomalaisten toiminnan lisääminen oikeudenmukaisen maailman puolesta, sekä jäsenistön toimintaedellytysten valvonta ja edistäminen.

8 Kepa on valtion rahoittama, joskus kuulee sanottavan että tästä seuraa uskottavuusvaje. Onko näin?

— Tämä tuntuu olevan enemmän itse aiheutetun uskottavuusongelman luomista ja en minäkään ole monen kuullut sitä ehdottaneen. Tiukoissa paikoissa – Matti Kääriäisen kirjan jälkeen käyty keskustelu tai Kepan esittäminen kehitysrahoituskantojen jälkeen joiden rämäpäiden revittelyt sosiaalisessa mediassa tuovat tätä kytköstä esille ja silloinkin enemmän siinä valossa, että meidän olisi syytä olla kiitollisia ja lojaaleja palvelijoita. Toinen ryhmä kysymyksen esittäjiä tulee kokeukseni mukaan yleensä anglo-amerikkalaisesta järjestöjoukosta kv-verkostoissa, joille raha ja suvereniteetti kulkevat käsi kädessä.

— Meille kuitenkin olennaista on, että jäsenistön tai keskeisten sidosryhmien, kuten julkishallinnon tai poliittisten päätöksentekijöiden taholta emme näitä kysymyksiä saa tai epäilyksiä kohtaa. Tältä osin suomalainen yhteiskuntasopimus on pitänyt pintansa: julkisin varoin tuetaan sitä, että monipuolista tietoa ja vastakkaisiakin argumentteja on saatavilla ja järjestäytynyttä kansalaistoimintaa tuetaan niin, että se voi paremmin huolehtia vahtikoiran roolistaan.

9 Saako Kepa uuden rahoituskauden ulkoministeriöltä tällaisena aikana kun joka puolelta pursuaa vain leikkauspuheita ja uhkia?

— Henkilökohtaisesti uskon siihen, että Kepaa kohdellaan korkeintaan samoilla pelisäännöillä kuin muitakin vastaavassa tilanteessa. UM:n virkamiesten ohjeistushan on ollut, että ohjelmaa suunnitellaan vuoden 2015 lukujen pohjalta eli käytännössä vuosittain noin 0,5 prosentin reaali-laskua ennakoiden. Uskon, että Kepan 30 vuoden toiminnan tulokset puhuvat puolestaan. Jäsenistön tyytyväisyys on korkealla tasolla ja Kepan rooli järjestöjen hankkeiden laadun lisääjänä ja ylipäättänsä jäsenistön kapasiteetin kehittäjänä nähdään merkittävän tehtävänä, jonka alas ajaminen ei olisi järkevää. Oma lukunsa on, miten vahvasti voimme vielä laskea eduskunnan varaan sen nykyisellä kokoonpanolla. Aiempina vuosina olemme kuitenkin saaneet ymmärrystä ja tukea yli puoluerajojen: Kepa nähdään tärkeänä tiedontuottajana, joka tuo myös kansalaisten ja kehitysmaiden järjestöjen äänen kuuluville.

Pitäisikö kaikki kehitysapu lopettaa... kansalaisjärjestössä pohdittua

Matti Kääriäisen kirjasta Kehitysavun kirous pompahtaa esiin hänen mielilauseitaan

- kehitysapu pitäisi lopettaa
- kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö pitäisi lopettaa kokonaan, – sitähan suuri osa kehitysmaista ei edes haluaisi tontilleen
- mikrotason projektien kehuminen pitäisi lopettaa; niillä ei ole koskaan osoitettu olevan makrotasolle ylettyviä metavaikutuksia.

Kääriäisen väitteet antoivat aiheen mietiskellä aihetta pienestä, kansalaisjärjestön näkökulmasta, esimerkiksi meidän 60-jäsenisen Vaasan kehitysmaaseuramme kannalta. Meillä ovat projekteja vetäneet monet pienet sektorimme, kuten terveydenhuolto-, koulutus-, yliopistokoulutus-, perinteenkeruu- ja kirjastosektorit ja orpolapsiprojektia ovat vetäneet seurakuntiemme kehitysyhteistyösektorit. Olemme tehneet yhteistyötä 25 vuotta tansanialaisten, lähinnä morogorolaisten kanssa.

On mielekkyyttä mietitty ennen Kääriäistäkin

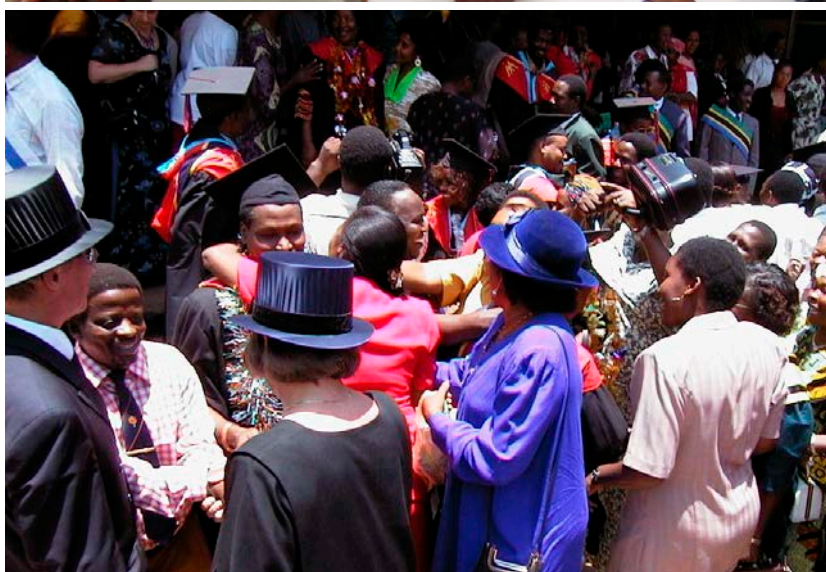
Emme nyt Kääriäisen kirjan ilmestyttyä mieltä suinkaan ensimmäistä kertaa, onko työmme mielekästä ja onko sillä todellista positiivista vaikutusta.

Mietimme, kannattiko laaja HIV-valistus lääninsairaalatasolla silloin, kun HIV:stä ei saanut edes puhua sairaalan ulkopuolisille, saati nuorille tai työssä oleville tai kaikille peruskoulujen opettajille Morogoron 300 000 asukkaan kaupungissa.

Tai kannattiko HIV-valistus läänin kaikissa vankiloissa, joissa vangit jakavat vieläkin vankitovereilleen HIV-tietoutta. Entä HIV-valistus Morogoron läänin kaikissa sairaaloissa ja terveysasemilla aina kyläkätilöille ja kansanparantajille saakka?

Entä psykiatrian perustietouden opettaminen lääkärille ja hoitajalle maan kaikissa suurimmissa vankiloissa? Kannattiko lääninsairaalassa huolehtia siitä, että vain johtohenkilöille annettu koulutus ulotettiin myös hoitajille ja perushoitajille saakka?

Entä kun järjestettiin lääninsairaalan johtoryhmälle mahdollisuus saada rautaisannos johtaja- ja suunnittelukoulutusta yliopistossa? Kannattiko

*Kuvakollaasin tapahtumat ylhäältä alas:
Jokavuotinen käyntimme Suomen Tansanian-suurlähettilään luona. Kerromme meneillään olevien projektien vaiheista ja saamme tietoa maan tilanteesta. Pöydän päässä suurlähettiläs Jorma Paukku ja vierellään ensimmäinen sihteeri Lina Soiri. Seuraavassa kuvassa vankilalääkärien HIV-koulutus, joka tapahtuu pienryhmäopetuksena – tutori seisoo vasemmalla kuvan laidalla. Kolmannessa kuvassa ensimmäiset BA-tutkinnon suorittaneet riemuitsevat. Suurin osa valmistuneista oli Morogoron opettajainvalmistuslaitoksen opettajia, jotka tutkinnon myötä saivat merkittävästi paremmat valmiudet tehtäväänsä sekä suurin osa heistä jatkoi opiskelua ja suoritti maisterintutkinnon. Alimmassa kuvassa perinteenkeräämisryhmän jäseniä haastattelemassa traditaalisen johtajan kingalun veljeä Morogorossa. Kingalun alue on suunnilleen sama kuin Morogoron lääni. Tärkein kuuli on pojanpoika, jolle lähes kaikki historia oli uutta.*

Åbo Akademin pedagogisessa projektissa kouluttaa pari luokallista opettajakorkeakoulujen opettajia BA-tasolle ja saman verran maisteritasolle? Tai 11 maisteria väittelemään pedagogiikan, useimmiten erityispedagogiikan tohtoreiksi. Heistä seitsemän on yliopisto-opettajia ja osa korkeissa viroissa muun muassa kehittämässä uusia opetussuunnitelmia.

Kannattiko auttaa HIV-orpojen tukiperheitä saamaan tukea sekä mikrolainoitusta, jonka useimmat kykenivät maksamaan takaisin uudeleen lainattavaksi? Tai kasvattaa kymmenhenkisen järjestön tietoja, taitoja ja edellytyksiä kerätä suullista perinnettä läänin alueelta.

Pohtiminen on motivaation etsimistä

Tässä oli muutamia esimerkkejä. Ei kehumismielessä, vaan pohtimisen motivoimiseksi, miten osoittaa projektien hyöty. Ei riitä, että luettelee tehopisteitä, vaan on osoitettava lopullinen vaikuttavuus varsinaisessa hyödynsaajaryhmässä. Vaan teepä se!

Budjetit ovat pienet ja Suomessa tehdään vapaaehtoistyötä tosi paljon. Tuntuu, että saimme paljon aikaan. Suurlähetystöissäkin tuumittiin, että pienissä projekteissa riittää kohtuudella näppituntuma-arviointi vaikuttavuudesta, kun on osoitettu toimintojen tulleen tehdyiksi järkevällä tavalla. Mutta riittääkö se meille itsellemme? Aina jää pieni epäilyksen häivä.

Miten pitäisi lähteä kehittämään yhteistyöprojektiä? Pitäisikö meidän ensin kysyä itseltämme, mitä me osaamme ja sitten vasta valita jokin niistä kohteista, jotka kehitysmaan kansalaiset ovat itse nostaneet ykkösprioriteettina esiin. Näin meitä opasti jo suurlähettiläskaudellaan Ilari Rantakari. Hyvä oleellisten asioiden osaaminen projektissa on välttämätön; ei riitä että olemme

olevinamme hyviä projektin vetäjiä. Ja miten varmistaa, että kumppanin ehdotukset ovat todella tuon kansalaisryhmän prioriteetteja – eikä vain äänekkäimpien tai johtajien.

Sitoutuneisuus ja motivaatio

Mitkä sitten ovat onnistuneen kansalaisjärjestöprojektin edellytykset? Edellytyksenä on sitoutuneisuus Suomessa ja kohdemaassa, todellinen motivaatio viedä pitkä projekti loppuun saakka. Todellinen omistajuus kohdemaassa taas näkyy siinä, pystyykö kumppani toteuttamaan projektin omin voimin niin, että me olemme vain yksi fasilitaattoreista. Muistammeko projektin aikana viestiä, että tässä me opimme yhtä lailla kuin kumppanikin. Menimmekö öykkärimäisinä isäntähahmoina paikalle? Vai onko totta, että me suomalaiset olemme valmiita tasavertaisempaan kohtaamiseen kuin monet muut, olemmehan eläneet vasta parin sukupolven ajan korkeampaa elintasoa. Vai menimmekö sinne syöttämään omaa ideaamme hankkeeksi? Vai oliko projekti peräti itsellemme tarkoitettu, niin että voisimme sanoa: "Me saimme sen aikaiseksi." Omistajuuden tekee vaikeaksi se, että useimmiten meillä on antaa rahaa projektiin paljon enemmän kuin kumppanilla.

Olemme pyrkinneet lumipalloeefektiin

Ehkä olemme vuosien varrella oppineet todellista yhteistyötä. Olemme oppineet asennoitumaan kumppanimme asemaan ja arvioimaan mikä maassa on mahdollista ja mikä ei.

Mitä vaikutuksia onnistuneelta kansalaisjärjestöprojektilta voidaan kohtuudella edellyttää? Kauan sitten kehitysyhteistyökonkari Håkan Hellberg opetti minulle, että projektia arvioitaessa vaikuttavuus ja kattavuus ovat kaiken perusta. Mietitäänkö projektia, josta hyötyy 20 ihmistä ja verrataan sitä toiseen, jossa yli 200 ihmistä hyötyy näiden 20 uutta oppia tai kokemusta ammentaneen kautta. Alkaapa jo tulla vaikutusta yhteisöönkin. Vaikuttavuuden mittareita on vain tosivaikeaa löytää, sen arviointi pitäisi useimmiten tehdä vasta vuosia myöhemmin.

Miksi me olemme valinneet lähes kaikki projektimme koulutuspainotteisiksi?

Olemme nähneet, että juuri näillä voisi olla lumipalloefekti: pieni ryhmä oppii ja se pystyy jakamaan tietoa laajalti – ilman tarvetta yhteistyömme jatkumiseen. Vaikka eipä sekään ole aina niin selvä juttu. Tuntuu kuin kehitysmaissa tieto olisi yksityistä omaisuutta, jonka avulla pärjää. Sitä ei ehkä kannatakaan jakaa esimerkiksi omalla työpaikallaan.

Kansalaisjärjestöyhteistyö on mitä suurimmas-

sa määrin oppimista tekemällä. Siinä ei totisesti saada aikaan vain konkreettista projektin silmin nähtävää tuotosta, vaan sen aikana on parhaimmillaan opittu paljon. Juuri se on se satsaus tulevaisuuteen. Se on vaikuttavuutta.

Onko kehityskaikokemus yhdentekevää?

Unohdammeko me työn vaikuttavuuden kotimaassamme? Onko kehityskaikokemus yhdentekevää, se mitä me saamme kehityskaikossa työskennellessämme? Mitä meissä itsessämme on tapahtunut? Osaammeko jakaa oppimaamme myös Suomessa? Kasvattaako se meidän ympäristössämme uutta sukupolvea, jolle kaikki kansainvälinen toiminta yhtä luontevaa kuin kotimaan toiminnot?

Olemmeko me kohdanneet sudenkuoppia ja haasteita? Tietenkin. Muutama ikävä rahojen väärinkäytös – onneksi ne hoidettiin heti jatkuvan kirjanpidon tarkkailun avulla. Samaten oli ikävää nähdä, kun kontti seisoo viisi kuukautta Dar es Salaamin satamassa, kun ei maksettu ekstraa. 12 000 euron lisämaksun satamalaitokselle joutui sillä kertaa maksamaan Morogoron kaupunki, joka sopimuksemme mukaan hoiti kuljetuksen satamasta Morogoroon. Kuinkahan monta tärkeää asiaa kaupungissa jäikään tämän takia hoitamatta?

Mietimme usein, vaadimmeko kumppaniltamme liikaa raportteja ja turhan tarkkaa kirjanpitoa – mutta sekin on osa oppimisprosessia. Toivottavasti olemme itse oppineet tekemään todellista yhteistyötä emmekä jakamaan kehitysapua sekä oppineet asettumaan kumppanimme asemaan arvioidessamme, mikä on sille mahdollista ja mikä ei.

Onko kaikki tapahtunut vain makrotasolla?

Matti Kääriäisen kommentteista vielä. Hänen kirjastaan löytyi vain pieni maininta kansalaisjärjestöistä. Ja sitten suositus lopettaa niiden tuki kokonaan. Onko Suomen kehitys tapahtunut vain makrotasolla? Eikö meilläkin ole ollut pieniä tärkeitä pisteitä, kuin siemeniä, jotka ovat luoneet ympäristöönsä mahtavaa kehitystä. Mikrotason projektit vaativat mielestäni ilman muuta mukaan myös makrotason järkevästi hallittua osuutta. Kumpikin täydentää toistaan. Kunpa saataisiin vielä aikaan näiden järkevä synergistinen vaikuttavuus. Siinä haastetta sekä meille että ulkoministeriön byrokratialle.

Meidän kohdemaamme Tansania on nyt taloudellisesti nousemassa aivan uuteen vaiheeseen öljyineen ja kaasuineen. Toivottavasti emme jätä sitä nyt, vaan auttaisimme esimerkiksi koulutuksen avulla selviämään tilanteesta niin, että tästä uudesta kakusta liikenisä jotain kaikkien kansalaisten hyväksi.

Tämä juttu syntyi keskustelujen tuloksena

Tätä valmistellessani kävin puhelinkeskusteluja seuraavien tuttuhenkilöiden kanssa, joille kiitos hyvistä aspekteista: Sirpa Evwaraye, Anna-Maija Iitola, Kaarlo Koskimies, Ulla Lahtinen, Heli ja Georg Pimenoff, Birgitta ja Ilari Rantakari ja Sinikka Sepänmaa.

Teksti ja kuvat Harri Kivelä, Vaasan Kehityskaikaseura

Vaasan kehityskaikaseura – Vasa U-landsföreningen ry täyttää tänä vuonna 25 vuotta!

Juhlavuotta juhlistetaan illallisella **Vaasassa torstaina 24.9.2015 klo 18** – juhlapuhujaksi saamme Kimmo Kiljusen. Mikäli olet kiinnostunut osallistumaan tilaisuuteen, ilmoittaudu ystävällisesti Sinikka Sepänmaalle, sähköpostilla **sinikka.sepanmaa@gmail.com**

Toinen juhluvuohta esille tuova tapahtuma, Syysrapsodia, järjestetään Vaasan Ritzissä sunnuntaina 25.10.2015 klo 15. Syysrapsodia on laadukas musiikkisikermä, jonka tuotto käytetään kokonaan Vaasan kehityskaikaseuran projektien hyväksi Tansaniassa.

Syysrapsodian liput à 25 € tulevat myyntiin alkusyksyllä – voit jo nyt varata omasi yhdistyksen hallituksen jäseniltä.

Vaasan kehityskaikaseura on Facebookissa, käy tykkäämässä.

Blogisivu löytyy osoitteesta **www.vaasankehityskaikaseurary.blogspot.com**

Isä Cornelius ja lugurut

2010-luvun puolivälin tienoilla törmäsin nimeen Cornelius. Se kiehtoi kovasti mieltäni, koska lasten kuvakirjoissa olin tutustunut vanhaan viisaaseen Corneliukseen, joka oli Babarin, norsujen kuninkaan neuvonantaja. Nyt esille tullut Cornelius oli vähän toisenlainen kuin norsuvaltakunnan neuvonantaja. Hän oli hollantilainen Uluguru-vuorilla toiminut pappi, joka hengellisen työnsä ohessa keräsi suuren kokoelman lugurujen perinnettä.

Marja-Liisa ja Lloyd Swantz

Marja-Liisa Swantz väitteli tohtoriksi Upsalan yliopiston teologisessa tiedekunnassa, vaikka hänen laaja kenttätutkimuksensa oli antropologinen. Väitöskirjan nimi on *Ritual and Symbol in transitional Zaramo Society with special reference to women* (1970). Marja-Liisa Swantz on ensimmäisiä osallistavia tutkimusmenetelmiä käyttänyt suomalainen tutkija ja alan pioneereja koko maailmassa. Kysymys tieteellisen tiedon ja arkitiedon kohtaamisesta on erottamattomasti kuulunut Swantzin tutkimuksiin.

Marja-Liisa Swantz ja hänen vuonna 2014 kuolleet miehensä Lloyd Swantz ovat molemmat luterilaisia pappeja, joiden kristillisessä työssä ekumenia ja käytännön arkielämä olivat peruspiirteitä. Heistä molemmista kehittyi täysin ennakoluulottomia: ihonväri, rikkaus tai köyhyys, sosiaalinen asema tai uskonto eivät luoneet raja-aitoja.

Ennakoluulottomuus kuvastuu myös ystävyydessä ja arvonnassa, joka kehittyi heidän ja isä Cornelius Vermuntin välille.

Isä Cornelius Vermunt

Isä Cornelius kuului hollantilaiseen Pyhän Hengen veljeskuntaan. Hän teki ilmeisesti koko elämäntyönsä Morogoron alueella Uluguru-vuorilla. Hän oli katolinen pappi, jolle elämäntyö oli vuoristokyläisten asukkaiden sielunhoito ja luguru-perinteen kerääminen. Hän asui syrjäisessä kylässä korkealla Uluguru-vuorilla, jossa ei juuri vieraita käynyt, mutta 1960-luvun lopulla isä Cornelius ja Swantzin perhe tutustuivat ja ystävästyivät.

Isä Corneliuksen kokoelmasta ja kirjeistä

Isä Cornelius asui pitkään Bumun kylässä korkealla Ulugurulla, vanhemmalla iällään alemmissa kylissä Mgetassa ja Tangenissa, helppokulkuisemmissa paikoissa. Daladalla pääsi Mgetasta Morogoroon.

Isä Corneliuksen keräämässä materiaalissa ei ole päiväyksiä paitsi kirjeissä. Oletettavasti muistiinpanot alkoivat paljon ennen kuin pastori Lloyd Swantz 1960-luvulla kiipesi Bumun kylään tutustumaan yksinäiseen perinteenkerääjään. Marja-Liisa Swantz elämäkertatiedoista voi päätellä, että Lloyd Swantz oli ensimmäinen tutkija, joka kävi hänen luona Bumussa, kylässä jota korkeammalla taitaa olla vain Tegetero.

Marja-Liisa Swantz kertoo kirjassaan *Aikani Afrikassa* (2004) kuinka tutustuminen tapahtui:

‘Uusi tuttavuus ja ystävyys kehittyi katolisen isä Cornelius Vermuntin kanssa, joka asui Uluguru-vuorilla. Olimme kuulleet hänen kiinnostuksestaan saramojen sukuryhmän lugurujen historiaan ja perinteeseen. Päästäkseen osalliseksi hänen vuosikymmenien aikana keräämistään historiallisesta ja etnografisesta aineistostaan Lloyd kiipesi

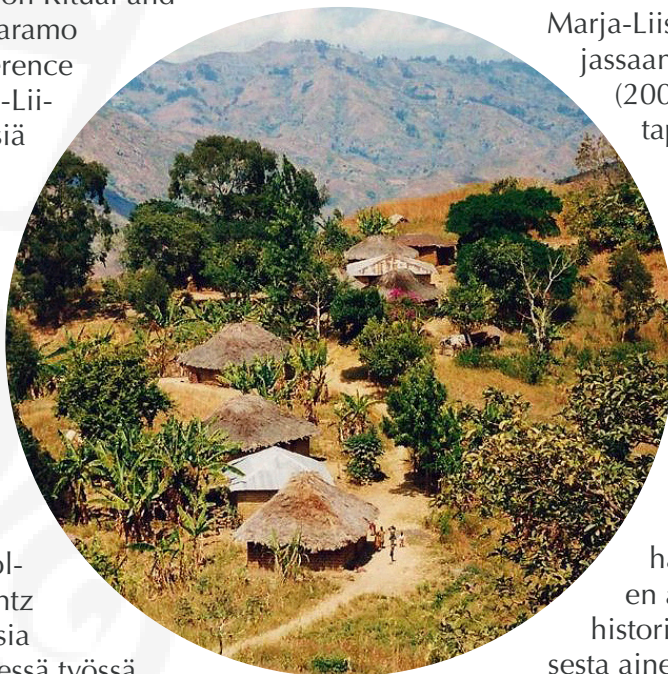
Bumuun, missä hollantilainen Pyhän

Hengen veljeskunnan isä Cornelius asui ja hoiti seurakuntalaisiaan auton ulottumattomissa.

Hän oli sangen hämmästynyt, että joku oli siinä määrin kiinnostunut hänen työstään, että vaihautui kiipeämään ylös vuorille. Hänen katoliset veljensä tai esimiehensä eivät olleet osoittaneet samanlaista mielenkiintoa hänen harrastukseensa. Hän oli tutkinut kanssaihmissänsä sukujuuret ja sukujen vaellukset ja heidän kanssaan muun muassa ihmetelty, minkälainen noita kyni puolet opettajan hiuksista hänen nukkuessaan ja jätti toisen puolen koskematta’.

Tarina hiuksista jää tarkempaa selitystä vaille, mutta kuvastaa perinteen keruussa esille tulleita asioita. Marja-Liisa Swantz jatkaa:

‘Isä Cornelius oli vaatimattomista vaatimattomin, joka ei ollut saanut osakseen paljonkaan huomiota muilta kuin rakastamiltaan kyläläisiltä,

ja se oli riittänyt hänelle. Kutsuimme isä Corneliuksen Mbezin ranta-asuntoomme lomalle. Vanhetessaan hän oli muuttanut helppokulkuisempaan Mgetaan, mistä ensin haimme hänet kahden viikon lomalleen. Nämä olivat hänen parhaat lomakokemuksensa, joiden merkitystä hän ei koskaan lakannut kiittämästä. Hän käveli edestakaisin hiekalla ja piti päivittäisiä rukouksiaan, ja iltaisin keskustelimme elämän arvoituksesta. Muita katolisia isiä samasta Pyhän Hengen veljeskunnasta kuin isä Cornelius tuli tapaamaan ja aterioimaan kodissamme. Myöhemmin hän asui Tangenissa, missä kävin häntä ohikulkumatkoillani katsomassa.

Viimeinen käyntini oli hänen haudallaan isä Leo van Kasselerin saattamana. Hänet oli haudattu muiden isien ja sisarien viereen pienelle hautausmaalle johtavan tien varteen lähelle isä Leon asuntoa Morogorossa.

Virkaveljien kiinnostus heräsi vasta isä Corneliuksen kuoltua. Hän oli testamentannut keräämänsä materiaalit meille, jotka olimme kannustaneet hänen paneutumistaan kanssaihmistensä ulkopuolisilta salattuun elämänpäiiriin. Isä Leo tahtoi saada isä Corneliuksen materiaalit haltuunsa ja lupasi toimittaa ne lopulta Pyhän Hengen veljeskunnan arkistoon, joka oli siirretty Pariisista Roomaan. Otimme itsellemme hänen kirjoituksistaan kopiot. Tätä kirjoittaessani myös isä Leo on kuollut.' Aikani Afrikassa, 2004.

Vähän lisätietoja

Sähköpostiviestissä keväällä 2015 Marja-Liisa Swantz kertoo, että isä Cornelius luovutti Swantzeille kaikki tutkimusdokumenttinsa, itse asiassa kaiken muunkin, minkä hän tahtoi muistettavan itsestään. Syy, miksi hän teki niin, oli että hän koki, että hänen pappistoverinsa eivät olleet antaneet arvoa hänen uurastukselleen lugurujen parissa. Hän tunsu, että heidän mielestään hänellä ei ollut edes heidän tasolleen ulottuvaa koulutusta, saati sitten edellytyksiä tehdä tutkimusta.

Marja-Liisa Swantz kertoi parissa sähköpostiviestissä, että isä Cornelius kertoi tullessaan köyhästä perheestä, sai pappiskoulutuksen, mutta ei ilmeisesti yliopistotasosta. Tästä luultavasti johtui isä Corneliuksen pyrkimysten väheksyminen. Isällä oli sisar, johon hän piti yhteyttä alkuun, mutta hän ei koskaan puhunut kirjeittensä säilyttämisestä. (Marja-Liisa Swantzin sähköpostiviesti Elina Puhdolle).

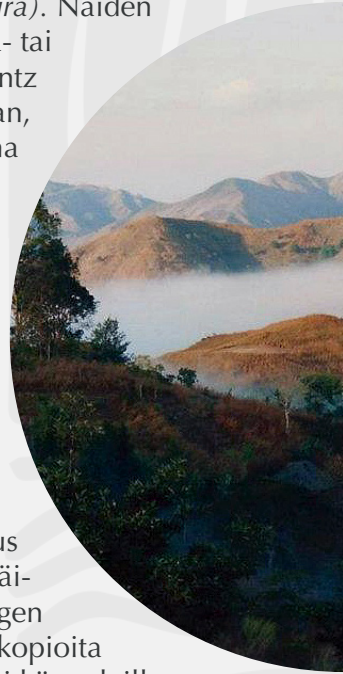
Isä Corneliuksen kokoelman levinneisyys

Isä Corneliuksen luguru-materiaali on levinnyt melko laajalle eri arkistoihin. Suomessa se on käsikirjoituksena Kehitysmaainstituutissa Bagamoyo-projektin papereissa (*Cultural and Social Change in the Restructuring of Tanzanian Rural Areas*, 1979), Marko Ulvila on käyttänyt aineistoa osallistavassa tutkimuksessaan Uluguru-vuorten kuudesta kylästä (*Learning with the Villagers*, 1995).

Vuonna 2008 alettiin morogorolaisen ja suomalaisen kansalaisjärjestön toteuttamana kolmivuotinen projekti lugurujen suullisen perinteen keräämisestä (*Foundation for Indigenous Education ja Vaasan kehitysmaaseura*). Näiden kansalaisjärjestöjen käyttöön pohja- tai perusmateriaaliksi Marja-Liisa Swantz luovutti isä Corneliuksen kokoelman, joka digitoitiin Vaasassa. Digitoituna aineistoa säilytetään Morogorossa ja Vaasassa.

Hollantilainen tutkija, professori Peter Pels on käyttänyt isä Corneliuksen aineistoa tutkimustensa lähteenä, ainakin tutkimuksensa *A Politics and Presence: Contacts between missionaries and Waluguru in late colonial Tanganyika* (2013). Tämän teoksen liitteissä hän mainitsee isä Cornelius Vermuntin aineistosta, että alkuperäiset paperit on lähetetty Pyhän Hengen veljeskunnan päämajaan Pariisiin, kopioita säilytetään Morogorossa (tiedosta ei käy selville, tarkoitetaanko FIE:n hallussa olevaa kokoelmaa vai onko se myös Morogoron katolisessa hiippakunnassa), Hollannin Pyhän Hengen Veljesten päämajassa Gemertissä ja tekijällä Peter Pelsillä. Tekijän suunnitelmissa on toimittaa ja esitellä aineisto julkisuuteen lähitulevaisuudessa. Toivottavasti 'lähitulevaisuus' on ihan pian.

Luultavasti kokoelman tie Pariisiin ja Hollantiin on kulkenut isä Leo van Kasselerin kautta, jolle Swantzit luovuttivat aineiston arkistoitavaksi Roomaan ja joka sitten jossakin vaiheessa on löytänyt tiensä Gemertiin Hollantiin.

Kokoelman jaottelu

Tietoa isä Corneliuksen elämänvaiheista ei ole enempää kuin siteeratusta kohdalla Marja-Liisa Swantzin elämäkertateoksessa *Aikani Afrikassa*.

Luguru-kokoelma on jaettu seuraaviin lukuihin, joista jokainen sisältää suuren määrän yksityiskohtaista tietoa:

- I Luguru-yhteisö
- II Ulugurun klaanit
- III Matriarkaatti
- IV Ulugurun alueen nimistöä
- V Päällikön asettaminen
- VI Klaanien historia
- VII Uskonto
- VIII Kirjeenvaihto
- IX Muuta Ulugurusta
- X Klaanit ja kartat

Muutamia isä Corneliuksen kirjeitä on aineistossa mukana. Ne ovat kaikki Swantzin perheelle. Ensimmäinen kokoelmassa oleva kirje on päivätty 21.4.1969 ja viimeinen, jonka päiväyksestä saa selvää, on 25. helmikuuta 1980. Isä Cornelius kuoli ilmeisesti tuona vuonna tai melko pian sen jälkeen.

Kirjeitä on luultavasti vielä hajallaan Lloyd ja Marja-Liisa Swantzin papereiden joukossa, ja varmaankin isä Corneliuksen sukulaisilla.

Elina Puhto, Uhusiano

JUTUSSA ON TUKEUDUTTU SEURAAVIIN LÄHTEISIIN:

- Isä Cornelius Vermuntin luguru-aineisto
- Marja-Liisa Swantz, *Aikani Afrikassa*, Gummerus 2004,
- sähköpostikirjeenvaihtoa Marja-Liisa Swantz – Elina Puhto 2015,
- *Morogoro*, toim. Marko Ulvila ja William Genya, Järvenpään kehitysmaakauppayhdistys, 1990,
- Marko Ulvila, *Learning with the Villagers*, Tampereen yliopisto, Sosiologian ja sosiaali-psykologian tutkimuksia, sarja A, nro 26, 1995
- Google-hakuja isä Cornelius Vermont, Leidenin yliopisto, Peter Pels

Esimerkki isä Corneliuksen aineistosta: Lugurun kotona

Enimmäkseen elämää vietetään ulkosalla. Se riippuu tietenkin paljon kylän korkeudesta ja ilmasta, majan kunnosta. Hyvin korkealla vuorilla ihmiset viettävät paljon aikaa sisällä tulen ympärillä, silloinkin kun aurinko paistaa mutta viileä kova tuuli puhalttaa. Kun sataa, silloin kaikki tietenkin ovat sisällä tekemässä jotakin askareita. On myös hyvin huonosti rakennettuja majoja, sisällä tai ulkona ololla ei ole suurta eroa.

Savu majan sisällä ei merkitse kovin paljoa, koska kun kyyhöttää lattiassa niin silloin on savurajan alla. Ja toisekseen ihmiset ovat hyvin taitavia sellaisten polttopuiden keräämisessä, jotka eivät savuta paljoa. Ja tietenkin he käyttävät aina kuivia polttopuita. Heille kaikki puu ei ole polttopuuta. Esimerkiksi jokin laji on tabu, esimerkiksi mkirika. Jonkin puun savu houkuttelee leijonia. Kerran matkallani tasangoilla leirin pystyttämisen jälkeen kantajat keräsivät polttopuita ruoanlaittoa varten. Paikalliset ihmiset sanoivat että eivät käyttäisi mkirikaa, yllämainitusta syystä. Kantajat nauroivat eivätkä välittäneet varoituksesta. Ja siellä me sitten olimme... Yöllä oli käynyt kaksi leijonaa vieraisilla juuri leirin ympärillä. Seudulla ei ollut leijonia kokonaiseen vuoteen.

Lapsia opetetaan jo pieninä olemaan keräämättä puita jotka

- savuttavat liikaa
- ovat vaarallisia, voivat polttaa majan
- ovat tabuja.

Aivan ehdottomasti on kielletty käyttämästä salaman iskemän puun puuta.

Muutama isä Corneliuksen kirje Swantzeille...

Bumu 21. huhtikuuta 1969

Rakkaat ystävät,

Tosiaan olen taas Bumussa. Bussimatka Morogoroon oli hyvin mielenkiintoinen: pidin siitä, tarkkailin ihmisiä. Ja totta kai mukana oli myös ihmisiä Bumun lähiympäristöstä. Noin kello 11.30 olimme Morogorossa. Ei postia. Niinpä muodostimme neljän hengen ryhmän ja lähdimme taksilla Mgetaan, koska tällä tavalla se ei ollut kallista. Tie oli nyt vielä huonompi kuin 14 päivää aikaisemmin. Satoi rankasti. Meillä oli onnea, bussi (Morogoro–Mgeta) jolla meidän piti mennä, oli hajonnut jossakin Mlalin ja Mgetan puolivälissä. Jotkut matkustajat jatkoivat jalkaisin, jotkut jäivät yöksi bussiin, mukaan lukien kaksi katolista sisarta. Koko iltapäivän sinä perjantaina satoi rankasti ja ukkosti, niin että seuraavana aamuna, pääsiäispäivänä meillä oli 'raikas' matka Bumuun, jonne saavuimme kello 10, mieli täynnä kertomuksia Darista.

Rakkaat ystävät, on tosiaan vaikea kertoa kuinka kiitollinen olen teille kaikesta mitä teitte tehdäkseenne vierailuni niin miellyttäväksi kuin mahdollista. Se oli yksinkertaisesti ihmeellistä. Monet, monet kiitokset...

(Kirje loppuu kesken lauseen).

Bumu 17. maaliskuuta 1970

Rakas herra pastori,

Koska pääsiäinen on lähellä, aivan ensimmäiseksi haluan toivottaa teille kaikille siunattua pääsiäisaikaa: paljon rakkautta ja laupeutta sydämisänne. Ja tietenkin olette minun rukouksissani.

Toivon että kaikki on hyvin Mbezin rannalla: ja luulen että siellä saattaa olla hyvin lämmintä. Täällä on nyt pimeätä ja pilvistä joka päivä. Ja sateita! Paljon sateita. Viime viikolla tai oikeastaan helmikuun 23. päivänä täällä oli sellainen rankkasade, että koko seudun ulkonäkö muuttui. Monia suuria maanvyörymiä, kokonaiset pellot sortuivat alas, majat ja talot vaurioituivat, neljä ihmistä kuoli. Ja sortuivat kadoksiin. Bussit ajoivat vain Mgetan sillalle asti: siitä eteenpäin ei enää ollut tietä lainkaan. Sitä korjattiin, mutta koska sade

jatkuu yhä edelleen, siihen menee pitkä aika. Ja kaikki tämä tapahtui vain kapealla Mgetan alueella, pahinta oli täällä Bumun ympäristössä.

Rakkaat ystävät, jälleen toivon, että teillä on hyvä, onnellinen pääsiäinen. Meidän rakas Heramme siunatkoon teitä kaikkia.

Teidän aina kiitollinen ystäväenne Jeesuksessa Kristuksessa

isä Cornelius

Tangeni 4. heinäkuuta 1975

Rakas pastori Swantz,

Olipa todella mukava kirje, juuri kuin taivaasta (17.6.1975) ei ainoastaan ulkonaisesti valokuvineen, vaan ennen kaikkea sisäisesti hyvine uutisineen ja toivotuksineen. Paljon kiitoksia, rakas ystäväni. Ja olin iloinen kuullessani että te kaikki voitte hyvin. Kyllä, niin kuin kirjoititte, paikallisesti ja olosuhteita ajatellen te olette hyvin kaukana Tangenista, mutta lähellä sydämessä ja ajatuksissa. Ja kun te kiititte minua miellyttävästi vierailustanne Tangeniin, niin minullapa on totta tosiaan kaikki syy kiittää teitä vierailusta luonani. Niin, pysykäämme yhdessä rukouksessa ja rakkaudessa, meillä on yhteinen työ: "palvella Jumalan kansaa."

Täällä kaikki on hyvin ja elämä sujuu kuten tavallista. Käyn edelleen tapaamassa vanhoja ja sairaita ihmisiä vuorilla, ja todella nautin siitä. Niin kauan kuin pystyn kävelemään, minua ei häiritse se että olen yksin. Ilma on nyt mukava, jopa viileä. Ihmiset korjaavat juuri nyt kiireellä maissia ja kuljettavat sadon kotiin. Ja pian he alkavat hirssinkorjuun.

Yritän tehdä niin kuin neuvoitte ja panna pape-reitani järjestykseen. Pian koulut menevät kiinni, saba saba-juhlan jälkeen minulla on enemmän aikaa siihen: ainakin toivon niin.

Rakas pastori Lloyd, tietenkään täältä ei ole paljon uutisia lähtönne jälkeen, siksi kirjeeni on aika lyhyt. Mutta voitte olla varma: menetin parhaat ystäväni täällä Tansaniassa, kun te lähditte. Mutta pitäkäämme yhteyttä rakastaen ja rukoillen.

Monet terveiset Evalle, Lealle ja Ailalle (p.o. Ailille). Jumalan siunausta, ja toivon saavani postia piakkoin.

Vilpittömästi teidän Jeesuksessa Kristuksessa isä Cornelius

Tansanian uusi perustuslaki kiikun kaakun

Kesällä 2013 julkaistu uuden perustuslain ensimmäinen luonnos yllätti kansalaisyhteiskunnan positiivisesti. Luonnoksessa esimerkiksi kavennettiin presidentin ja vahvistettiin parlamentin valtaa. Perustuslakiprosessin aikana toivo on kuitenkin vaihtunut kasvavaan pettymykseen ja syventänyt epäluottamusta maan hallitusta kohtaan.

Tiedonkeruu, sidosryhmien kuuleminen ja mahdollisuus kommentoida perustuslakiluonnosta päätyivät loppuvuodesta 2013. Perustuslakia arvioiva komissio julkaisi joulukuussa 2013 ensimmäisen luonnoksen pohjalta muokatun toisen version, jonka käsittely ja kansanäänestykseen menevän ehdotuksen viimeistely siirtyi perustuslakikomissiolle.

Jo komission muodostaminen herätti keskustelua, sillä perustuslain säätämistä ohjaavan lain mukaan perustuslakikomission jäsenet nimittää presidentti. Valintatapa ja komission koostumus kirvoitti monenlaisia mielipiteitä poliittisista motiiveista. Presidentti Kikwete nimitti 201 eri sidosryhmien edustajaa komission jäseniksi. Lisäksi sekä Manner-Tansanian että Sansibarin kansanedustajat ja ministerit saivat jäsenyyden automaattisesti.

Syksyllä 2014 oppositiopuolueiden edustajat, kahta lukuun ottamatta, kävelivät ulos komissios- ta. Työ vietiin kuitenkin päätökseen, ja perustuslakikomissio julkaisi viime metreillä luonnoksen, jonka hyväksyminen herätti kritiikkiä ja eri mielipiteitä hyväksymisen syistä. Luonnos hyväksyttiin sekä Manner-Tansanian että Sansibarin parlamentissa, tosin niukasti etenkin Sansibarilla. Spekuloitiin, oliko äänestystulos rehellinen.

Monille nyt kansanäänestykseen menevän luonnoksen sisältö on pettymys. Uusi luonnos ei kavenna presidentin valtaoikeuksia, vaan itse asiassa lisää niitä. Vaikea kysymys on myös ehdotus kolmiosaisesta hallintojärjestelmästä, jossa Manner-Tansanian ja Sansibarin hallitusten lisäksi muodostettaisiin yhteinen unionihallitus. Tämä poistettiin perustuslakikomission luonnoksesta, mikä on vaikuttanut etenkin Sansibarilla, jossa kolmiosaista järjestelmää kannatetaan nykymallia enemmän.

Tieto ei tavoita jokaista tansanialaista

Tansanian kristilliset kirkot julkaisivat maaliskuussa oman kielteisen kantansa perustuslakiluonnokseen ja kehottivat äänestämään "Ei". Perusteluna on, että esitys hallinnon rakenteesta ei vastaa ihmisten tarpeisiin ja toiveisiin ja että

luonnoksessa on ihmisoikeuksiin ja presidentin valtaan liittyviä ongelmakohtia. Luonnos ei riittävästi erota toisistaan lainsäädäntö-, toimeenpano- ja tuomiovaltaa. Kirkkoja hiertää myös perustuslakiluonnoksen ehdotus kadhi-oikeuden eli islamilaisen lain liittämistä osaksi oikeusjärjestelmää. Kadhi-oikeudessa käsiteltäisiin esityksen mukaisesti perintö- ja avioliittokysymyksiä.

Monelle tansanialaiselle perustuslakiluonnokseen perehtyminen ja siitä käytävän keskustelun seuraaminen on ollut vaikeaa. Kansalaisjärjestö Twaweza teki alkuvuodesta 2014 mielipidemittauksen, johon vastasi 1547 kotitaloutta. Tulosten mukaan 74 prosenttia vastanneista ei tiennyt, mistä saisi käsiinsä uuden perustuslain luonnoksen.

Tansanialainen kollega huomauttikin, että maaseudulla moni on paikallisten johtajien kertoman varassa ja seuraa usein äänestäessään johtajan mielipidettä.

Kansanäänestyksen ajankohta avoinna

Maaliskuussa Citizen-lehti uutisoi, että huhtikuun lopulle suunniteltu äänestys ei yksinkertaisesti onnistu. Syynä on valmistelujen keskeneräisyys ja ongelmat uusien biometristen äänestäjäkorttien käyttöönotossa. Äänestys on myös iso taloudellinen ponnistus.

Hallitus halusi loppuun asti pitää kiinni alkuperäisestä päivämäärästä. Nyt on jo selvää, että kansanäänestys lykkääntyy, mutta äänestyspäivää ei ole vielä kerrottu julkisuuteen. Huhuja liikkuu, että äänestys siirtyisi joko elokuulle tai lokakuun parlamentti- ja presidentinvaalien yhteyteen.

Mikäli kansa äänestää "Ei", koko perustuslakiprosessi alkaa alusta. Se tarkoittaa vuosien työn valumista tyhjiin. Toisaalta monen mielestä nykyinen perustuslaki on parempi kuin äänestettävä ehdotus uudeksi perustuslaiksi.

Kirsi Koivuporras-Masuka, Kepan Tansanian-toimisto, kansalaisyhteiskunnan asiantuntija; teksti on alun perin julkaistu Kepan jäsenblogissa 18.3.2015. Sitä on päivitetty Uhisiano-tiedotetta varten 28.4.2015.

Jorma Reinimaa – monessa mukana

Viittakiven kansanopistossa tutustuin Jorma Reinimaahan. Hän on evakko Karjalasta, sorvari, YK:n rauhanturvaaja Suezilla ensimmäisessä Suomen lähettämässä osastossa, merkonomi, Viittakiven opiston talonmies, sitten humanististen tieteiden kandidaatti ja kansanopiston opettaja, englannin opettaja viipurilaisessa koulussa Venäjällä, usean luottamustehtävän tekijä kansainvälisessä setlementtiliikkeessä.

Jorma Reinimaa on tehnyt lukuisia kehitysyhteistyömatkoja Afrikkaan ja monenlaisia avustushankkeita Viipuriin. Kirjassaan Ihmisiä elämässäni (ilmestyi 2014) hän kertoo tuokiokuvia elämänsä vaiheista ja sattumuksista.

Tiedänhän minä ne. Ainakin suurelta osin.

Jorma Reinimaan elämänvaiheet

Jorma Reinimaan kirja Ihmisiä elämässäni jakautuu lukuihin hänen elämänsä eri vaiheista. Viipuri kertoo vanhasta kotikaupungista ennen sotia, sodan aikana ja sen jälkeen. Linnavuori kuvaa nuoruutta evakkotien jälkeen, Egypti on omistettu kokemuksille rauhanturvaajana. Sitten on vuorossa Viittakivi, kansainvälinen kansanopisto, jossa Jorma oli oppilaana, toimi talonmiehenä ja myöhemmin opettajana ja vararehtorina. Afrika sisältää tarinoita kehitysyhteistyömatkoilta, Venäjä kertoo tapauksia yhteistyöstä, avusta ja ihmisistä itärajamme takana.

Minusta Jormalla on loistava taito tulla toimeen ihmisten kanssa. Hän on kiinnostunut ihmisistä ja muut vaistoavat sen. Hän kunnioittaa muita ihmisiä riippumatta rodusta, kulttuurista tai erilaisuudesta. Olen tuskin koskaan kuullut hänen puhuvan pahaa toisesta ihmisestä. Jos hänet vietäisiin helikopterilla silmät sidottuna johonkin maailman syrjäkulmalle ja jätettäisiin sinne, niin hän selviäisi, saisi ystäviä sikäläisistä ihmisistä ja palaisi aikanaan onnellisesti takaisin.

Pottutalkoot ja positiivinen ongelma Viipurissa

Viittakivessä järjestettiin syksyisin pottutalkoot, viikonloppu, jonka aikana paikalle kokoontuneet opiston ystävät korjasivat puutarhan satoa. Töitä oli erilaisia ja niitä tehtiin useassa eri pisteessä. Jorma toimi töiden keskeisenä koordinaattorina. Hän piipahti perunapellolla ja teki hetken työtä, pistäytyi juurikkaan nostossa, ajoi perunakuorman kellarille ja niin edelleen. Hän sai meidät kaikki tuntemaan, että hän oli ollut juuri meidän kanssamme toissä.

Olin Jorman kanssa käymässä Viipurissa, missä hän oli järjestämässä apua ja opettamassa koulussa englantia. Hän totesi, että yöpyminen kaupungissa on vähän pulmallista. 'Kuinka niin?' 'No, kun niin monet minun tutuistani haluaisivat tarjota yösijan ja voin mennä vain yhden luo.'

Ruaha, kylä Kilomierossa

Olin Jorma Reininmaan kanssa vuonna 1991 Tansaniassa. Me, kymmenkunta suomalaista, rakensimme Ruahan kylään terveysasemaa yhdessä kyläläisten kanssa. Kyläläiset olivat polttaneet savitiilet valmiiksi rakennusta varten. Terveysasemaa pyörittäisi roomalais-katolinen seurakunta, mutta se palvelisi kaikkia asukkaista uskonnosta riippumatta. Seurakunnan pappi, isä Jahka, osallistui osaltaan hankkeeseen. Jorma oli Suomesta tulleen ryhmämme vetäjä. Hän oli rakennuksella, aina kun ehti. Mutta usein hän häipyi maastoautollamme hankkimaan rakennustarvikkeita, toimittamaan sitä, sopimaan tästä ja auttamaan siinä ohessa kyydin tarvitsijoita. Viipyi päivän, pari. Kun hän sitten taas ilmestyi takaisin, kuuntelin ihmeissäni hänen matkaraporttejaan.

Kohtaaminen yössä

Seuraavassa on yksi tällainen tarina suorana lainauksena Jorma Reininmaan kirjasta Ihmisiä elämästäni:

— Ajoin illan pimeydessä kohti Morogoroa. Kaupungin lähellä olivat bussi ja Land Rover törmänneet. Minä pysähdyin katsomaan, mistä pääsisä ohi. Pimeydestä huusi ääni: "Jormaa, Jormaa..." Se oli isä Jaka. Land Roveria oli ajanut intialainen pappi ja isä Jaka oli hälytetty paikalle, koska intialainen pappi ei puhunut swahilia. Kävimme poliisin luona selvittämässä onnettomuutta ja sitten menimme intialaisen veljeskunnan luo yöksi. Nämä eivät olleet Tansanian intialaisia, vaan Intiasta tulleita Carmelite Friars -veljeskuntaan kuuluvia, jotka aikansa Tansaniassa palveltuaan palasivat takaisin Intiaan.

Aamulla isä Jaka sanoi, että mennään piispan luo lounaalle. Minä sanoin, että katso nyt, minkälaiset työvaatteet mulla on päällä, ei näillä voi mennä piispan luo. 'Ei se mitään haittaa, mennään vain', sanoi isä Jaka. Ja niin menimme piispankartanoon... Lounaalla oli arvokkaita ja asiallisesti pukeutuneita pappeja. Tunnelma oli kuitenkin rento. Puhuttiin niitä näitä, eivätkä minun vaatteeni herättäneet huomiota.

Jorma Reinimaa ja Bigwan kansanopiston vararehtori; polttouunilta tiilet kannettiin rakennukselle; ruahan terveyskeskuksen seinä nousee – kylän muurari. Kuvat Hannu Airola.

Ongelma Mgololen luostarin ateriasta

Vierailimme myös Mgololen luostarissa Morogorossa. Tutustumisen jälkeen meille haluttiin tarjota päivällinen. Ryhmämme otti kutsun innolla vastaan. Vain Jorma tuntui jotenkin haluttomalta. Jälkeenpäin hän totesi, että pitäisi keksiä joku keino, millä me korvaisimme tuon aterian luostarilla. Tansania oli köyhä. Meidän ateriamme oli ylimääräinen kuluerä luostarille.

Vierailin kerran Jorman kanssa kylässämme verstaalla, jossa oltiin vaihtamassa rengasta trak-

torin pyörään. Työkalut olivat varsin alkeelliset. Verstaan isäntä selittämään meille melkein anteeksi pyydellen, että kun heillä nämä välineetkin ovat niin vaatimattomat. Jorma siihen, että hienoa, että työ tulee tehtyä. Sehän on tärkeintä.

Paikallishallinnon viranomaiset tukevat ja kylä sitoutuu

Jorma on ollut mukana useissa samantapaisissa hankkeissa. Etsittiin kylä, joka kertoi terveysaseman tai koulun tarpeesta läänin terveys- tai kouluviranomaisille. Nämä puolestaan auttoivat käytännön järjestelyissä. Koottiin Suomesta vapaaehtoisryhmä, joka käytti kesälomansa rakentamalla yhdessä kyläläisten kanssa rakennusta, terveyskeskusta, koulua tai henkilökunnan asuntolaa. Ryhmän jäsenet maksoivat itse matkansa ja asuivat vaatimattomissa oloissa kyläläisten keskellä. Rakentamista varten anottiin ja saatiin avustusta ulkoministeriön kansalaisjärjestöjen kautta kanavoimista rahoista. Summat olivat tuolloin 1990-luvulla tuhansia tai muutamia kymmeniä tuhansia markkoja.

Rakentaminen muslimikylässä

Pari kesää myöhemmin oli vuorossa terveysaseman rakentaminen muslimikylään. Jorma vei taas mukanaan kymmenpäisen vapaaehtoisryhmän Suomesta rakentamaan sitä kyläläisten kanssa. Alkukokouksessa kylän päättäjien kanssa hän kysyi heiltä, miten muualta tulleiden olisi sopivaa pukeutua kylässä asuessaan. Muslimien käsitykset varsinkin naisten sopivasta pukeutumisesta eivät välttämättä vastaa omiamme. Minusta tiedustelu kuvaa hyvin Jorman kunnioittavaa suhtautumista kyläläisiin ja heidän kulttuuriinsa.

Ihmiseltä ihmiselle

Lähtökohtana ovat paikallisten kyläläisten tarpeet ja toiveet, ei auttajan. Valittu kylä panostaa työtä hankkeeseen, ja meidän tapauksessamme ainakin tiilet. Me suomalaiset olemme aktivoimassa hanketta ja autamme sikäläisiä esteiden yli (rakennustarvikkeet, joihin kylällä ei ole varaa).

Me pääsemme tutustumaan afrikkalaiseen arkipäivään siinä määrin kuin se on länsimaalaiselle mahdollista. Taloudellinen panostus on suomalaisittain niin vaatimaton, että mahdollinen epäonnistuminen olisi aika pieni asia. Terveysasema tai koulu sen sijaan on kylälle hyvin tärkeä. Jorma on tämän työn henkilöitymä.

Hänen sosiaaliset taitonsa, hänen avarakatseisuutensa, hänen kykynsä ja halunsa tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa ovat hienoja.

Hannu Airola, MML, ylitarkastaja

Hyvä koulutus mutta ei työtä – Dora Jokinen kertoo

Perhe ja koulutus

Olen aika pienestä perheestä, mutta serkkuja on sitäkin enemmän. Lembenissä kävin peruskouluni, 1–7 luokat, asuin silloin kotona ja kävin koulua kotoa.

Ashirassa oli tyttöjen yläkoulu, Ashira Girl's Secondary School, luokat 9–12 kävin sitten sisäoppilaitoksessa. Tämä on kuin lukiotas. St. Mary's Mazinde Juu, Lushotossa kävin kaksi luokkaa, tämä on edistynyt taso eli advanced level. Se on enemmän kuin lukiotas, se valmistaa yliopistoon. Tämäkin oli sisäoppilaitoksessa.

Kävin mielelläni koulua ja täytyy sanoa, että olin hyvä oppilas. Mazindessa loppututkinnossa olin ainoa Tansaniassa joka sai B:n maantiedossa. Loppukokeessa sain parhaan arvioinnin eli division one.

Olin niiden joukossa, jotka valittiin Dar es Salaamin yliopistoon opiskelemaan lakia. Päätin kuitenkin mennä Venäjälle, koska minulla oli valtion stipendi. Vuonna 2001 menin Etelä-Venäjälle Voronezhin valtiolliseen yliopistoon. Siellä aloitin venäjän kielen juristin valmistavat opinnot. Kirjoitin, luin, puhuin, tein ihan kaikki venäjäksi, mutta en viihtynyt Venäjällä. Siellä syrjittiin muunmaalaisia ja jos halusi paremman arvosanan, piti antaa lahjoja, muuten opettaja kirjoitti ”hylätty”.

Vaihdoin maata ja opiskelualaa, tulin Suomeen. Täällä opiskelin ympäristöinsinööriksi Tampereen ammattikorkeakoulussa vuosina 2002–2006. Suoritin ympäristöinsinööri -tutkinnon (AMK) vuonna 2006. Graduni tein Coca Cola Kwanza -yhtiössä Dar es Salaamissa 2005 aiheena Cola Cola Kwanzan ympäristön hoitomenetelmät (hoito, suojele, kunnossapito).

Maisterintutkintoa varten tein tutkimuksen Mwanzasta eli Mwanzan kaupungin Buhongwan kaatopaikan kompostointimenetelmästä ja lopputyöni aihe oli Kiinteän jätteen kestävä hoito kierrättämällä Buhongwan kaatopaikalla Mwanzassa. Tämä oli vuonna 2009, suoritin tutkinnon Jyväskylän yliopistossa. Tuloksena ekonomin paperit.

Tulevaisuudensuunnitelmia

Suomessa olen asunut perheeni kanssa vuodesta 2003 alkaen. Pääsuunnitelmani on saada työtä. Joka päivä yritän löytää ja saada kontakteja. Kävin ja käyn edelleen kaiken maailman messuilla, tapahtumissa, osallistun monenlaisiin ohjelmiin,

joissa ulkomaalaisia opetetaan hankkimaan työtä. Menin suomen kursseille, tein siivoustyötä, etsin työtä vanhainkodeista. Jotta sinne pääsisi töihin, täytyy opiskella lähihoitajaksi ja silloin työttömyystuki menee. Nyt voin olla vain sijainen ja muutenkaan en haluaisi työskennellä koulutustani alemmalla tasolla.

Kaikki mitä tulevaisuudelta toivon saavani sisältyy työn saamiseen. Ammattikorkeakoulun pitäisi johtaa eteenpäin, työhön. En saanut työtä. Suoritin maisterin tutkinnon, jonka pitäisi johtaa parempiin mahdollisuuksiin. En kuitenkaan saanut työtä.

Jos menen takaisin Tansaniaan, saan työtä. Joskus toivon että olisin siellä tekemässä työtä. Mutta perheeni on täällä, ei ole helppoa lähteä täältä. Päivästä päivään mietin mitä seuraavaksi.

Pari vuotta sitten mietin itsenäisen tutkimuksen tekemistä ja keskustelin mentorini kanssa. Hän ei neuvonut minua tekemään sitä, koska se on vaikeata Suomessa ilman kontakteja. Minun tarvitsee varmaan ryhtyä hankkimaan yhteyksiä.

Olen saanut on miljoonia ei ei ei -vastauksia. En saa edes mahdollisuutta. Jos lähetän cv:ni johonkin työpaikkaan, sen lukeminen kestää muutamia sekunteja ja sitten se on helppo unohtaa. Jos istuisin jotakuta vastapäätä, voisin kertoa, mitä osaan ja voisin tarjota. Olen keskustellut tällä tavalla ihmisten kanssa, ja he katsovat cv:tä ja sanovat, että se on hyvin hieno. Mutta kun he sitten kutsuvat töihin, se onkin jo toinen asia.

Vaikka cv olisi kuinka hieno tahansa, ei siitä saa suoraan selville, millainen ihminen on työntekijänä juuri siinä tai tässä paikassa. Se selviää vasta käytännön työelämässä. Siihen on todella vaikea päästä.

Kehitysyhteistyöstä

Kehitysyhteistyö on tärkeätä, mutta täytyy olla varovainen esimerkiksi korruption kanssa. Täytyy todella tietää mitä tekee ja minne menee, täytyy tuntee kulttuuri. Se on pääasia, minne sitten meneekään ja mitä tekeekään. Täytyy ymmärtää, mitä se ryhmä, jonka kanssa aikoo tehdä työtä, todella haluaa, onko se todella auttamassa vai haluaako se hyödyn itselleen.

Kun on saanut rahoituksen, pitää pureutua asian ytimeen, eli mitä tehdään, missä tehdään ja miten tehdään. Muuten saadaan aikaan vain mukavia artikkeleita, hienoja papereita, hauskoja asioita ja kuvia, mutta kun yrittää ymmärtää syvemmin projektia, siinä ei olekaan mitään.

Diaspora

Diasporassa asuvien ihmisten saaminen mukaan käytännön toimintaan suomalaisissa kansalaisjärjestöissä ei aina ole itsestään selvää. Sitä voi helpottaa muun muassa seuraavilla toimilla:

Suuri ongelma on jäsenmaksu. Monilla on hyvin pienet tulot ja sitten pitäisi maksaa jäsenmaksu, joka on ylimääräinen kulu. Usein kokouksiin pitää matkustaa, joka myös on ylimääräinen kulu. Olisi hyvä että ensimmäinen vuosi olisi ilmainen. Silloin voisi tulla mukaan ja nähdä, onko järjestö sopiva. Tällä tavalla ihmiset saataisiin mukaan.

Seuraavassa vaiheessa tai ehkä yhtä aikaakin voisi järjestää jonkinlaisen tapahtuman, juhlan

tai happeningin, jossa ihmiset voisivat myydä omia tavaroitaan. Monilla on afrikkalaisia käsitöitä, batiikkia, osaava voisi tehdä afrikkalaisia kampauksia. Tai tehdä afrikkalaista ruokaa. Afrikkalaiset ovat tottuneet juhliin. Tällä tavalla voitaisiin saada ihmisiä mukaan.

Yhteydet järjestöihin ja kansalaisjärjestöihin

Olen jäsen Suomen ekonomistit -järjestössä (SEFE), seuraan Shalin Finland ry:n sivuja. Tämä järjestö edistää taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitystä, muun muassa tukemalla tiedonsaantia, koulutusta ja toimeentuloa. Olen mukana myös Nuorten naisten kristillisessä yhdistyksessä (NNKY) ja Monikkoperheet ry. Olen mukana Uhusianossa jo muutaman vuoden ja sitten tänä vuonna olen hallituksen jäsen. Tampere-Mwanza -yhteistyötä olen myös seurannut. Se on näiden kahden kummi kaupungin välinen projekti, jossa asukkaita innostetaan toimimaan kotikaupunkinsa hyväksi ja esittämään ideoita ja myös itse toimimaan ideoiden toteuttamisessa.

Viisaat äidit: "Kyllä sydän tietää" ja "Kuuntele sydäntäsi"

Tapasin mieheni täällä Suomessa opiskelija-asunnossa, hän oli menossa tapaamaan ystäväänsä, kun näki minut parvekkeella. Hän pyysi puhe- llinnumeroani ystävältään. Ensiksi kun hän soitti minulle sanoin ei, mutta silti hän pyysi ja pyysi ja soitti eikä luovuttanut. Hän oli päättänyt minut nähdessään, että tuossa on vaimoni. Hänen äitinsä sanoi hänelle, että kun näet oikean ihmisen, sydän kyllä tietää sen. Kävimme hänen vanhempiensa luona ja hän esitteli minut, hänen vanhempansa hyväksyivät minut heti.

Aikanaan sitten kävimme Tansaniassa ja esittelin hänet perheelleni. Tätini sanoi, että ensin minun pitää kyllä hoitaa koulu loppuun, mutta äitini sanoi: "Kuuntele sydäntäsi."

Sisäoppilaitos ja lasten kasvatus

Meillä perheessämme on yksi tyttö ja kaksoispojat. Tyttäreni nimen on Naomi, 10 v. ja kaksosten nimet ovat Calvin Matti ja Daniel Mikko eli Matti ja Mikko, 3 v.

Sitä en kyllä ymmärrä, että Tansaniassa usein ensimmäiselläkin luokalla olevat lapset käyvät koulua sisäoppilaitoksissa, viisi-kuusivuotiaat esi- koululaisetkin. Olen joskus sanonut vanhemmille, että he laistavat velvollisuuksistaan, kun laittavat lapsensa sisäoppilaitokseen. Kun minun tyttöni meni kouluun, sanoin että haluan kasvattaa lapseni itse, kun sukulaiset, ystävät ja kaverit ihmettelivät, miksi tyttö ei mene sisäoppilaitokseen.

Dora masai-puvussa – hän kuuluu pare-heimoon, mutta Tansaniassa masai-puvusta on tullut yhdenlainen juhlapuku (selfie-kuva). Kalle Jokinen Ngorongoron portilla. Dora ja Kalle Jokisen lapset Naomi 10 v., kaksoet Calvin Matti ja Daniel Mikko, 3 v.

Teksti ja kuvat Dora Jokinen, Uhusiano

Uhusiano

Uhusiano on swahilia ja merkitsee yhteyttä, yhdessä oloa. Uhusiano on suomalaisten, Tansaniassa kehitysyhteistyötä tekevien kansalaisjärjestöjen yhteysjärjestö.

Yhdistyksen vapaaehtoisuuteen perustuvan toiminnan painopisteitä ovat tiedotus, koulutus ja koordinointi Suomessa ja Tansaniassa. Työmuotoina ovat kokousten lisäksi Suomessa vuosittain pidettävä Uhusiano-seminaari, tiedotelehden julkaiseminen kaksi kertaa vuodessa, jäsenkirjeet sekä erilaiset koulutus- ja tiedotustilaisuudet.

Uhusianon jäseneksi voivat liittyä yksittäiset henkilöt tai erilaiset järjestöt.

VUODEN 2015 JÄSENMAKSUT

- henkilöjäsenet 25 euroa
- opiskelijat, työttömät ja eläkeläiset 15 euroa
- jäsenjärjestöt 45 euroa

Jäsenmaksu maksetaan Uhusiano ry:n tilille VSOP FI25 5660 0620 0121 95. Merkitse liittyessäsi yhteystiedot (osoite ja sähköpostiosoite) tiedonanto-osaan. Jäseneksi voi liittyä Uhusianon internet-sivujen kautta. Muista yhteystiedot myös liittyessäsi netissä.

JÄSENJÄRJESTÖT

Art in Tanzania, Helsinki
 Hyvinkään kehityskaayhdistys, Hyvinkää
 Iisalmen nuorisotuki, Iisalmi
 Kehyapu-ystävät, Äänekoski
 Msingin ystävyysseura, Helsinki
 Suomen settlementiliitto, Helsinki
 Toivala-säätiö
 Vaasan kehityskaayseura – Vasa u-landsförening
 Äetsän kehityskaayseura

HALLITUKSEN JÄSENET 2015

Emma Simon Palonen, puheenjohtaja
 sähköposti enkonoki@gmail.com
 puhelin +358 45 6505 913
 Matti Cantell, sihteeri
 sähköposti matti.cantell@settlement.fi
 puhelin +358 50 5945 276
 Läntinen Brahenkatu 2, 00510 Helsinki

MUUT VARSINAISET JÄSENET

Erkki Andersson, taloudenhoitaja, Helsinki
 Pia Mäkelä, varapuheenjohtaja, Vantaa
 Heli Pimenoff, Sastamala
 Elina Puhto, Helsinki
 Meta Sahlström, Vaasa (Vasa)
 Traute Stude, Espoo
 Oona Timonen, Helsinki

VARAJÄSENET

Dora Jokinen, Tampere
 Juhani Orpana, Sastamala
 Kirsi Kataja, Hyvinkää
 Georg Pimenoff, Sastamala
 Marja-Leena Tihveräinen-Orpana, Sastamala
 Sinikka Sepänmaa, Vaasa

Uhusianon internet-sivut: www.uhusiano.fi

UHUŠIANO-TIEDOTE 1/2015

Julkaisija: Uhusiano ry
 Toimitus: Elina Puhto, Traute Stude, Tuula Pitkänen
 Ulkoasu: Michael Diedrichs
 Painopaikka: Bulbus Oy, Helsinki

Uhusiano-tiedote ilmestyy kaksi kertaa vuodessa.

